

POSTANOWIENIE

Dnia 6 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z powództwa J. K.
przeciwko Zarządowi D. w K.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 sierpnia 2024 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie
z dnia 30 czerwca 2023 r., sygn. akt IV Pa 10/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z dnia 30 czerwca 2023 r. na skutek apelacji powoda J. K. od wyroku Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 14 listopada 2022 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przywrócił powoda J. K. do pracy na stanowisku głównego specjalisty w pozwanym Wydziale Budowy i Nadzoru Zarządu D. w K.

W wywiedzionej od powyższego orzeczenia skardze kasacyjnej pozwany zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i zastosowanie, tj.:

a. art. 21 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych przez uznanie, iż powód na skutek polecenia służbowego pozwanego został przeniesiony do innej pracy, podczas gdy pozwany nie powierzył powodowi innej pracy w rozumieniu wyżej wymienionego przepisu, lecz skierował go do wykonywania pracy tego samego rodzaju w ramach uprawnień kierowniczych pracodawcy;

b. art. 43 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, w związku z art. 264 k.p., przez uwzględnienie powództwa, mimo zgłoszenia roszczenia po upływie terminu wyznaczonego przepisami prawa pracy do złożenia odwołania do Sądu Pracy przez pracownika;

2. mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie naruszenie przepisów postępowania, tj.

a. art. 321 k.p.c. przez wyrokowanie co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem powoda;

b. art. 316 § 1 k.p.c. przez wydanie wyroku, z pominięciem stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy.

Wskazując na powyższe zarzuty, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Koszalinie. Ponadto wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność wniesionej skargi w zakresie naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest art. 21 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych. Według skarżącego powód był zatrudniony na stanowisku „głównego specjalisty”, tj. stanowisku wskazanym w Załączniku numer 3. II Tabela F Stanowiska Urzędnicze punkt 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagrodzenia pracowników samorządowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 936) i po wydaniu powodowi polecenia wykonywania pracy w Rejonie Dróg Wojewódzkich w K. jako jednostce organizacyjnej powoda nadal pozostał zatrudniony na tym stanowisku przy zachowaniu tych samych warunków zatrudnienia: wynagrodzenia i wymiaru czasu pracy. Natomiast zakres

obowiązków pracownika, nie stanowił istotnego elementu stosunku pracy, a wyznaczenie zakresu obowiązków stanowiło jednostronną decyzję pracodawcy.

W zakresie naruszenia przepisów prawa procesowego pozwany podniósł zarzut naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. i art. 321 k.p.c. w związku z wyrokowaniem co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem powoda, wskazując, że powód, nie zaskarżył decyzji pracodawcy o przeniesieniu powoda do Rejonu Dróg Wojewódzkich w K., zaskarżył natomiast ustalony dla niego zakres obowiązków w Rejonie Dróg Wojewódzkich w K.. W powyższym kontekście, według skarżącego, jako oczywisty jawi się zarzut dotyczący naruszenia art. 43 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, w zw. z art. 264 k.p. i należy przyjąć, iż roszczenie powoda, obejmuje swoim zakresem polecenie pracodawcy z dnia 14 grudnia 2020 r. Powództwo w zakresie odwołania od decyzji pracodawcy z dnia 14 grudnia 2020 r. złożone zostało z przekroczeniem 21-dniowego terminu wynikającego z art. 264 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2024 r., III PSK 93/23, Legalis nr 3091966; 3 lipca 2024 r., III USK 341/23, Legalis nr 3102212). Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a

jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek (postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lipca 2024 r., III USK 147/23, Legalis nr 3104714; 4 czerwca 2024 r., III PSK 55/23, Legalis nr 3089303).

Ustawodawca, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134; 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392; 12 marca 2024 r., I CSK 254/23, Legalis nr 3058328; 23 czerwca 2022 r., I PSK 256/21, Legalis nr 2853763).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wskazał na przesłankę oczywistej zasadności skargi.

Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku oraz wniesionej skargi kasacyjnej w zakresie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie pozwala na stwierdzenie, że zachodzi powołana przez skarżącego przesłanka przedsądu.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859; 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538; 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; 11 kwietnia

2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185; 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133, LEX nr 512050; 16 stycznia 2024 r., I USK 340/23, LEX nr 3716646).

Skarga kasacyjna pozwanego nie spełnia tych wymagań, ponieważ nie zawarto w jej treści odpowiedniego wyводу zawierającego argumentację, za pomocą której skarżący wykazałaby walor oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wnioski skarżącego sprowadzają się wyłącznie do polemiki i kwestionowania ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd drugiej instancji oraz oceny materiału dowodowego. Skarżący, uzasadniając przyczynę przedsądu, skoncentrował się wyłącznie na powtórzeniu własnych twierdzeń, iż pozwany nie powierzył powodowi innej pracy w rozumieniu art. 21 ustawy o pracownikach samorządowych, lecz skierował go do wykonywania pracy tego samego rodzaju w ramach uprawnień kierowniczych pracodawcy, opierających się na odmiennej ocenie dowodów niż dokonana przez Sądy *meriti*. Sąd Okręgowy ustalił bowiem, że pozwany, powierzając powodowi pracę na podstawie art. 21 ustawy o pracownikach samorządowych, skierował powoda do komórki organizacyjnej Rejon Dróg Wojewódzkich, która jest komórką pozornie równorzędną, w stosunku do tej, w której pracował powód jako specjalista w Wydziale Budowy i Nadzoru Zarządu D. w K.. Niewątpliwie Wydział Budowy i Nadzoru zajmuje się realizacją inwestycji bardziej doniosłych niż Rejon Dróg Wojewódzkich. Ponadto postępowanie dowodowe wykazało różnice w zakresie obowiązków, jakie miał realizować powód jako specjalista w Rejonie Dróg Wojewódzkich w K., a jakie realizował jako specjalista w Wydziale Budowy i Nadzoru w Zarządzie D. w K..

Sąd odwoławczy podkreślił, że stosownie do art. 21 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (aktualnie tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r., poz. 530), jeżeli wymagają tego potrzeby jednostki, pracownikowi samorządowemu można powierzyć, na okres do 3 miesięcy w roku kalendarzowym, wykonywanie innej pracy niż określona w umowie o pracę, zgodnej z jego kwalifikacjami. Znaczenie przy zastosowaniu przedmiotowego przepisu mają kwalifikacje pracownika. Powierzona mu bowiem do wykonywania „inna” praca powinna odpowiadać jego kwalifikacjom, a zatem w konsekwencji korelować również z wymaganiami ustalonymi dla powierzanego stanowiska. Pod pojęciem

kwalifikacji należy rozumieć nie tylko przygotowanie zawodowe pracownika - jego formalne wykształcenie, zdobyte doświadczenie zawodowe i potrzebne umiejętności, ale także właściwości psychofizyczne oraz zdolności do wykonywania określonych czynności z punktu widzenia zdrowia psychicznego (wyrok Sądu Najwyższego z 4 października 2000 r., I PKN 61/00, Legalis nr 49767; postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2019 r., III PK 208/18, Legalis nr 2939422; L. Mitrus (w:) A. Sobczyk (red.), Kodeks pracy. Komentarz, Warszawa 2023, art. 55, nb. 13, art. 42, nb. 45; P. Wąż (w:) K. Walczak (red.), Kodeks pracy. Komentarz, Warszawa 2023, art. 42, pkt E.III).

W ocenie Sądu Okręgowego powód został skierowany do wykonywania innej pracy, ponieważ praca specjalisty w Rejonie Dróg w K. była innego rodzaju. Inne były też obowiązki powoda i uprawnienia. Częściowo była to nawet praca niezgodna z posiadanymi przez niego kwalifikacjami. J. K. nie miał bowiem uprawnień do nadzorowania i kontrolowania budowy mostów, jest specjalistą w zakresie budowy dróg. Nie ma uprawnień do weryfikowania stanu technicznego obiektów mostowych. Potwierdziło to również pismo z izby samorządu zawodowego, do którego należy powód. Według Sądu odwoławczego analiza zakresów obowiązków powoda przed i po dokonanej zmianie potwierdziła, że pracodawca powierzył powodowi wykonywanie innej pracy, obowiązki powoda powierzone poleceniem dyrektora faktycznie były inne od dotychczasowych. Powód miał nie zajmować się już inwestycjami w zakresie kompetencji Wydziału Budowy i Nadzoru, a w zakresie kompetencji Rejonu Dróg Wojewódzkich w K.. Praca ta miała przybrać zupełnie inny charakter. Powierzenie innej pracy powodowi jako pracownikowi samorządowemu nastąpiło na okres niedopuszczalny, bo przekraczający ustawowe maksimum wynoszące 3 miesiące. Powierzenie wykonania innej pracy na okres przekraczający ustawowe ograniczenia i to osobie pozostającej pod szczególną ochroną prawa pracy, gdyż powód jest pracownikiem w wieku przedemerytalnym, nastąpiło w sposób naruszający prawo, co uzasadniało przywrócenie powoda do pracy na wcześniej zajmowanym stanowisku. Kierując się powyższymi ustaleniami, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Koszalinie w ten sposób, że przywrócił powoda J. K. do pracy na

stanowisku głównego specjalisty w Wydziale Budowy i Nadzoru Zarządu Dróg Wojewódzkich w K.

Odnosząc powyższą ocenę Sądu Okręgowego do sposobu motywowania przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy stwierdzić, że sprowadza się ona w istocie do kwestionowania poczynionych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych, na podstawie których Sąd odwoławczy uznał, iż pozwany, powierzając powodowi wykonywanie innej pracy niż określona w umowie o pracę, naruszył art. 21 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, gdyż powierzona powodowi praca nie odpowiadała posiadanym przez niego kwalifikacjom i przekraczała dopuszczalny okres 3 miesięcy. Sąd uznał zatem, że złożone powodowi wypowiedzenie zmieniające naruszało także ochronę, z jakiej korzystał powód na podstawie art. 39 k.p., co skutecznie uzasadniało przywrócenie powoda na uprzednio zajmowane stanowisko (art. 42 § 1 w związku z art. 45 k.p.). Należy mieć zatem na uwadze, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego, a tego chce skarżący, nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jest związany - zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. - ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Z uwagi na ograniczenia wynikające z art. 398³ § 3 k.p.c. o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie może w żadnym razie świadczyć kwestionowanie ustaleń faktycznych lub ocena dowodów Sądu drugiej instancji. Wywody skarżącego nie przekonują, że Sąd Okręgowy naruszył prawo materialne i procesowe w sposób, który przekłada się na konieczność uchylecia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. Skarżący nie wykazał, że zastosowanie powołanych w zarzutach kasacyjnych przepisów prawa, których naruszenie miałoby wskazywać na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, było oczywiście błędne lub doprowadziło to tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy.

Wobec niewykazania przez stronę skarżącą istnienia powołanych przesłanek przedsądu Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ms]

